

Ulusal Mesleki Yeterlilik Sistemi

Bayram AKBAŞ

Mesleki Yeterlilik Kurumu Başkanı

“Ulusal Mesleki Yeterlilik Sistemi”; ulusal meslek standartlarının oluşturulduğu, mesleki ve teknik eğitim ve öğretim programlarının bu standartlara göre hazırlandığı, işgücünün mesleki yeterlilik seviyelerinin bağımsız kurumlarca yapılan sınav sonuçlarına göre belgelendirildiği, alınan belgelerin ulusal ve uluslar arası düzeyde geçerliliğinin sağlandığı, yaşam boyu öğrenmenin desteklendiği, formel eğitim almadan mesleği öğrenen kişilere becerilerini belgelendirme imkanının sağlandığı, Devlet ve iş dünyası temsilcilerinin birlikte kurup yaşattıkları bir sistemdir.

Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim müfredatının iş dünyası temsilcilerinin yeterli katılımı olmadan belirlendiği, bu eğitimlerden mezun olanların mesleki bilgisi ve mesleği icra etme becerilerinin iş piyasasının ihtiyacını karşılamadığı sıklıkla ileri sürülmüştür. Gerek kamu kesimi, gerekse iş dünyası aktörleri, eğitim istihdam ilişkisinin zayıf olduğu tespitinde bulunarak, bu ilişkinin kurulması için, ulusal mesleki yeterlilik sisteminin gerekli olduğunu her platformda ifade etmişlerdir.

İşgücü arz ve talebinin uyumlaştırılması noktasında, ulusal mesleki yeterlilik sistemi kurmak için yıllar öncesinde çalışmalar başlatılmış, uluslar arası kaynaklarla projeler yürütülmüştür.

Dünya Bankasının fon desteğiyle İŞKUR’un koordinasyonunda yürütülen İstihdam ve Eğitim Projesi “Meslek Standartları, Sınav ve Belgelendirme” bileşeni kapsamında, 1992 yılında üçlü katılımı Meslek Standartları Ulusal Protokolü imzalanarak, Meslek Standartları Komisyonu (MSK) oluşturulmuştur. MSK’nın gözetiminde mesleki yeterlilik sisteminin kurulmasına yönelik çalışmalar başlatılarak, 250 meslek standardı belirlenmiş, 2000 yılında da Mesleki Yeterlilik Kurumunun kurulmasına ilişkin kanun taslağı hazırlanmıştır. İlgililerin yakından bildiği üzere, uzun yol hikâyesi olan bu taslak defalarca revize edilmiş, nihayet 21 Eylül 2006 tarihinde, 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) Kanunu olarak TBMM’de oy birliği ile kabul edilmiştir.

MYK, özel hukuk hükümlerine tâbi, kamu tüzel kişiliğini haiz, özel bütçeli, idarî ve malî özerkliğe sahip, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili kuruluşudur. MYK’nın karar ve yürütme organları Kurumun fonksiyonlarına paralel oluşturulmuştur. Sosyal tarafların Genel Kurulda daha fazla üyeye, Yönetim Kurulunda eşit sayıda üyeye ve eşit yetkilerle temsil edilmeleri sağlanmıştır. Meslek standartlarının hazırlanması sürecinde anahtar rolü oynayan Sektör Komitelerinde de sosyal taraf temsilcilerinin çoğunlukta olmaları öngörülmüştür.

MYK’nın kuruluş amacı; ulusal mesleki yeterlilik sistemini kurmak ve işletmektir. Bu bağlamda Kuruma tevdi edilen temel görevler;

- Ulusal meslek standartlarını temel alarak, teknik ve meslekî alanlarda ulusal yeterliliklerin esaslarını belirlemek,
- Standartları belirlenecek meslekleri ve meslek standartları hazırlayacak kurumları tespit etmek,
- Sınav ve belgelendirme sistemi kapsamında sınavlarda başarılı olanlara mesleki yeterlilik düzeyini gösteren sertifikaların verilmesini sağlamak,

- Hayat boyu öğrenmeyi desteklemek ve teşvik etmek,
- Türkiye’de çalışmak isteyen yabancıların sahip oldukları meslekî yeterlilik sertifikalarının doğruluğunu belirlemektir.

MYK, tüm görevlerini sosyal diyalogu esas alarak yerine getirecektir. MYK’nın yetkilendireceği kurum/kuruluşlarca meslek standartları hazırlanacak, hazırlanan meslek standartlarının uygunluğu sektör komitelerince belirlenecek ve bireylerin mesleki yeterlilikleri MYK’nın yetkilendireceği kurum/kuruluşların yapacağı sınavlarla tespit edilecektir.

MYK ulusal meslek standartlarını eğitim kurumlarıyla paylaşacak ve eğitim standartları ve eğitim programları meslek standartlarına göre belirlenecektir. Böylece mesleki ve teknik eğitimin içeriği, iş piyasası tarafından belirlenmiş olacak, öğrencilerin mesleği ne ölçüde icra edebildikleri, iş piyasası ölçütlerine göre yapılan sınavlarla belirlenecektir. Ayrıca, herhangi bir eğitim almadan, çalışarak beceri edinen kişilerin pratik sınavlara katılarak becerilerini belgelendirme imkânı sağlanacaktır.

Ulusal ve uluslar arası düzeyde geçerli belgelere sahip olan kişilerin istihdam edilme şansları artacak, işveren istediği nitelikteki elemana daha kısa sürede kavuşacaktır. Bu sayede eğitim istihdam ilişkisi güçlenecek ve toplam istihdama olumlu müdahale yapılmanın yanında verimlilik artışı da sağlanacaktır.

MYK’nın kurulmuş olması istenen sonucun elde edilmesi için kuşkusuz yeterli değildir. İş dünyası aktörlerinin maddi ve manevi sorumluluklarını icra etmeleri gerekmektedir. Çünkü meslek standartlarının kalitesi, yetkilendirilen kurum/kuruluşların ve sektör komitelerinin yetkinliğiyle orantılı olacaktır.

Bu noktada sektörlerini temsil edebilecek yetkinliğe sahip, işçi ve işveren örgütlerinin, meslek kuruluşlarının, sivil toplum örgütlerinin meslek standardı hazırlama ve sertifikasyon sürecinde Kurumla işbirliği yaparak, hizmet sağlayıcısı olma arzularını ifade etmeleri beklenmektedir. Keza, aynı tarafların sektör komitelerinde görev alacak temsilcilerini belirlerken de özen göstermeleri gerekmektedir.

MYK Kanununun yürürlüğe girmesinden hemen sonra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Çalışma grubu, MYK Genel Kurulunun toplanması için gerekli hazırlıkları yapmıştır. MYK kurucu Genel Kurulu tek maddelik gündemle 08 Aralık 2006 tarihinde toplanmış ve MYK Yönetim Kurulu üyelerini seçmiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, işçi, işveren ve meslek kuruluşlarının birer temsilcisinden oluşan altı kişilik MYK Yönetim Kurulu 21 Aralık 2006 tarihinde yapılan ilk toplantısını yaparak, Başkan ve Başkan vekili seçmiştir. Kurum 26 Aralık 2006 günü hizmet binası bulununcaya kadar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında faaliyetlerine başlamıştır.

MYK Yönetim Kurulu hızlı bir çalışma ile 28 Şubat 2007 tarihinde MYK olağanüstü olarak Genel Kurulun toplanmasını sağlamıştır. Genel Kurulda, Kurumun 2007 programı, bütçesi ve personel planlaması gibi ihtiyaç duyulan kararlar alınmıştır. Personel alımı ve alınan kararların uygulamaya konulması için resmi prosedürlerin tamamlanmasına çalışılmaktadır.

MYK'nın faaliyetlerini şekillendirecek olan; sektör komiteleri ile meslek standartlarının hazırlanmasına ilişkin yönetmelik taslakları, Kurumda geçici görevli personel katkısıyla hazırlanmış ve ilgili tarafların görüşüne gönderilmiştir. Alınacak görüşler çerçevesinde en kısa sürede yönetmeliklerin çıkarılması ve asli faaliyetlerin başlatılması hedeflenmektedir.

Sonuç olarak, MYK'nın faaliyete başlamış olması, ülkemizin çok önemli bir ihtiyacının giderilmesi ve AB müktesebatına uyum açısından önemli başlangıçtır. Yeni bir kurum oluşturmanın malum güçlükleri yaşanmakla birlikte, tüm tarafların MYK'ya yardımcı olduklarını ifade etmek isterim.

Sosyal tarafların MYK'nın kurulması sürecinde gösterdikleri sabırlı ve ısrarlı tutumu, MYK'nın faaliyetleri bağlamında ilgi ve desteğe dönüştüreceklerinden kuşku duymadığımı belirtirken, MYK'nın amacıyla orantılı faaliyetleri bir an önce gerçekleştirmesi için, Yönetim Kurulu olarak gereken özverili çalışmanın yapılmakta olduğunu ifade etmek isterim.